

جاڭا دامۋ ۇستانىى “جاڭاۋشار داڭقىن” اسردى

(باسى 1 ـ بەتتە)

”بەس وتكىل سەگىز ەلگە تۇتاستىرىپ، جولدارى ۋەروپا مەن ازىيانى جالعالان‘ قاشقار جىبەك جولى ەكونوميكالق بەلدەۋدـ نىڭ ماڭزىدى ۋەئۇينى“. زەردەلىلى عىلمـ تەخنىكا كاسپورنىنىڭ باس دىرەكتورى جياۋ دۇڭيۇي بىلاي دەپ قارادى: “بىر بەلدەۋ، بىر جولدى” بىرگە قۇرۇدىڭ ۋز۔ دىكىسىز شىكەرلەلەۋنە، ناقتلانۇننا ىلەسە، قاشقار بىرتىندەپ ەل ۋمىشى ـ سىرتىنداعى قارجى، تەخنىكا، دارىندىدار شوغىرلانىعان ۋارى ورتا ازيا مەن وڭئۇستىك ازيا وڭىرلە۔ رىن شارپىعان ەكونومىيكا ـ ساۋدا جانە كاسپ سالامى دامۇنىڭ بىيگىنە اينالدى۔ كاسپورنىنىڭ تالعامى جاڭاۋشار اۋدانـ نىڭ دامۋ ۇستانىمىنداعى زور وزگەرىستى اڭـ ھارتتى۔

سوڭغى جىلداردان بەرى، جاڭاۋشار اۋدانى وڭىرلىك قاتنىاس، بايلىق، بازار، سا۔ ياسات جانە شاندىۇڭنىڭ شىنجياڭغا باعىتتاما۔ لى كومەكتەسمۇ سىياقتى دامۋ باسھىدىقتارىن تولق ساۋلەلەندىرىپ، جاڭا ۋىر كەزەك شىنجياڭغا باعىتامالى كومەكتەسۇدىڭ، “بىر بەلدەۋ، بىر جولدى” بىرگە قۇرۇدىڭ كەلەلى ورايىن مىقتى يگەرىپ، ونەركاسپ باقشا رايونى نەگىزدىك قۇرىلغىلار قۇرىلد۔ سىنا قارجى قوسۇدى ارتتىرىپ، كاسپ سا۔ لاسنىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى ۇزدىك۔ سىزىلگەرلەتتى۔

جاڭاۋشار اۋدانى كاسپ باقشاسى را۔ يونىنداعى “بىر رايون، ۋتورت باقشانىڭ” ۋىرى بولعان جاڭاۋشار اۋدانىنىڭ ەڭبەك شوغىرلانىعان كاسپ باقشاسىنا بارا قالسا۔ ڭىز، ۋندىردىس سەختارىنىڭ ۋارتىپتى جو۔ بالانغانىن، وسىزاماندىانغان ۋندىردىس جەلد۔ سى مەن حاللىقا قولايلى قىزمەت وتەۋ ورتا۔ لىعى، جۇممىشى ـ قىزمەتكەرلەر شىپاخانا۔ سى، مەكتەپ سىياقتى نەگىزدىك قۇرىلغىلار۔ دىڭ بارلىغىنىڭ بار ەكەننى كورەسىز۔

جاڭا ياسىھىدىقتى تىناق وتىپ، جاڭاۋشار اۋدانى ارت ـ ارتنىان كاسپ سالاسنىڭ “قىمبات سىينا” يە بولدى: باقشا رايونىنا بىرگە تەپكەن كاسپورنىدار توققىماشلىق جانە كىيم ـ كەشەك، ەلەكتروندى قۇراس۔ تىرۇ، ەمدەۋ جابىدىقتارى، شىراق جاساۋ، ونەركاسپنىتك توققىماشلىق، ازىق ـ تۇلىك وڭدەۋ سىياقتى 6 ۇلكەن تۇردەگى كاسپ سالامى نىساندارىن قامتىپ، 6200دەن استام ادامنىڭ جۇمىستانۇىن شەشىپ، جان باسىنـ دىق ايلىق ەڭبەكاقىسى 2500 يۇاننان جوعا۔ رى بولدى۔

بۇل جاڭاۋشار اۋدانى ەڭبەك شوغىر۔ لانغان كاسپ باقشاسىنىڭ “جۇمىستانۇ ۋ ەڭ ۇلكەن خالىق تۇرمىسى، جۇمىستاندىرۇ۔ دى الدىمەن ويلاستىرۇ سىرتانەگىياسى مەن بەلسەندى جۇمىستاندىرۇ ساياساتىنا تاباندى بولپ، اناعۇرلىم جوعارى ساپالى جانە انا۔ غۇرلىم تولق جۇمىستاندىىرۇدى جۇزەگە اسرۇدى” تىياناقتاندىرۇنىڭ جاندى بەيىنە۔ سى۔

باقشا رايونى دامۋ ۇستانىمىنا جاڭالىق اشۇعا ىلەسە، قارجى قوسۇشلار بىرىنەن سوڭ ۋىرى كەلدى۔ 5 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى جاڭاۋشار اۋدانى تاغى دا 17 كاسپورنىنىڭ شوغىرلى كەلىسىم جاساۋىن قارسى الدى، 23 نىسانغا قوسىلغان جالىپ قارجى 8 مىللىيارد 287 مىللىيون يۇان بولدى۔ ۋىر ـ بىرلەگەن ۋىرى كاسپورنىداردىڭ، ۋىرى نىسانداردىڭ ەنگىزىلۇى، ورنىغۇى جاڭاۋشار اۋدانىنىڭ “ۋىرى ساۋداگەر شاقىرۇ، جاقسى ساۋداگەر شاقىرۇ” سىندى تانىقسىىن ۇزدىكىسىز جار۔ قىراتتى…

الدارىنا بارىپ قىزمەت وتىپ، كاسپورنىنىڭ ومىرشەۋىدىك كۇشنى قاۋلالتى

رەتتى دە تازا سەختىڭ نىشىندە ماشىنىلار گۇرىلدىپ، تولقى اۋتوماتتى ماسكى ۋندىردىس جەلىسى جوعارى جىلداھ۔ دىقپەن جۇمىس جۇرگىزىپ، بىر رەتتىك مەدىتسىنالىق ماسكى نەبىارى جارتى سەكۇندىنا ماشىنىانىڭ اۋزىنان “شىقتى”۔ “سەرىكتەستىكى تىرىكەۋگە الدىرۇدان

سىناق رەتىىندە ۋندىردىس جۇرگىزەگىنگە دەيىن نەبىارى بىر اي ۋاقىت كەتتى“۔ دەدى جاڭاۋشار اۋدانىنىڭ ەڭبەك شوغىرلاند۔ عان كاسپ باقشاسىنا ورنالاسقان بىر ەمدەۋ بۇيىمدارى كاسپورنىنىڭ القا باىستىى ساۋ گاڭ۔

ۋار كۇندە بىر رەت كەگەسۇ، ۋار اپ۔ تادا بىر كەزەكتتى ۋماجلىسى بولادى، كادرلار ۋىرىنىشى شەپكە ۋتۇسىپ، بىر كۇندىك جۇمىسقا دەيىن دالەھ ـ ۋمال جە۔ تەكشىلكە ەتەدى۔ وسىنداي ۋس تىندىرىپ، ناتيجە شىعارۇ تەبىنى نىسان قۇرىلىسىنىڭ “جاڭاۋشار قارقىنىن” جاڭالادى۔ وزگەرىس جاڭاۋشار اۋدانى ەڭبەك شوغىرلانىغان كاسپ باقشاسىنىڭ پارتيا قىزمەت كومىتەتىنىڭ بۇنىداردى، ۋاقىتتى، شىغىندى ازايىتۇدى جانە جارىياللىعن ارتد۔ تىرۇدى ۋەئۇين وتىپ، كاسپورنىدار ۋۇشنى بەكىتۇى از، بارىسى ساپالى، ونىمىدىلىگى جوعارى، قىزمەت وتەۋى جاقسى شارۋاشد۔ لىق ـ ساۋدا ورتاسىن ازىرلەۋگە قۇلىشۇد۔ نان كەلەدى۔

“شارۋاشلىق ـ ساۋدا ورتاسى بەيىنە اپكىش سىپەتتى، بىر جاعى باقشا رايونىنىڭ دامۇىن كوتەرسە، ەندى بىر جاعى كاسپو۔ رىنىڭ بولاشاعىن كوتەردەدى“۔ دەپ اشد۔ ەن ايتتى باقشا رايونى پارتيا قىزمەت كومىـ تتەتىنىڭ ۇنەمىلىك سىستەرگە جاۋاپتى ورنىبا۔ سار شۇجىي لى حايلىڭ۔

2019 ـ جىلى 7 ـ ايدا جاڭاۋشار اۋدانى ەڭبەك شوغىرلانىغان كاسپ باقشاسى قۇرد۔ لىپ، كاسپ باقشاسىن باسقارۇ كومىتەتتى “باۋلۇ اپتالىعى”، “تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ اىى”، “ستىل جىلى” قىمىلنى ورىستەتىپ، كاسپو۔ رىنىڭ دامۇ تىلەك ـ تالابىنا بىرلەشتىرىپ، جاعادىباىنا قاراي جاسالغان “جەلىلىەس قىزمەت وتەۋ” جەتكىزدى۔ بلىگەرىندى ـ كەيىندى “ساياساتىتىق قىزمەت وتەۋ”، “ىدەياللىق تارىيە”، “قىىنىشلىق تالابى” جانە “نىتىماقتاستىرۇ، قامقورلىق جاساۋ” ۋتورت فۇنكتىسىا گرۇپپياسىن قۇردى۔ بىر جاعىمان، كاسپورنىنىڭ ورىن تۇراققاندىرىۇد۔ نا قاراي دارىندى، سالىق سىياقتى جاققازدا جالپىعا ۋىيەمىدى ساياساتپەن قامداپ، يىنفور۔ ماتىسىالاردىڭ ۇيلەسىبەۋى ماسەلىسەن بەئپە ـ بەت شەشىپ، كاسپورنىداردىڭ ئۇرلى ۋىيەمىدى ساياساتتاردان تولق پايدالانۇننا، ويداعىداي پايد۔ دالانۇننا، يكەمدى پايدالانۇننا جەتەكشىلىك ەتتى؛ ەندى بىر جاعىمان، كاسپورنىدى قۇرۇ، دامىتۇ بارىسىندا جولىققان بوگەت ماسەلەلەرگە جانە سايبەكتىرۇگە، كوهەكتەسۇگە ۋىيىستى قىىند۔ شلىقتارعا قاراتا، جاعادىباىنا قاراي شەشۇ جوباسىن جاسادى۔

”ۇكىمەت الدارىنا بارىپ قىزمەت وتەپ، ۋس جۇزىندىك قىىنىشلىقتى شەشىتى، بىز شىنايى مەيىردى سەزىندىك“۔ باقشا را۔ يونىنا بىرگە تەپكەن بىر عىلم ـ تەخنىكا سەرىكتەستىگىنىڭ القا باىستىعى شىپاۋ شىيۇڭ بىلاي دەدى: وسنىڭ ۋبارى باقشا رايونى باسقارۇ كومىتەتىنىڭ “قىزمەت وتەۋدى باسقارۇدى” تەرەڭدەي ۋمىنۇىنان، ۋتۇرلى تىپىدىلىك جەتكىزۇ ساياساتتارىن دالەھ ـ ۋمال يگەرۇىنەن كەلگەن۔

بىرىقتىلىقپەن الدا ۋجۇرپ، جاعادىباىنا قاراي شارا اتقارىپ، كاسپورنىنىڭ ومىر۔ شەڭدىك كۇشنى قاۋلالتتى۔ 2019 ـ جىلى جا۔ ڭاۋشار اۋدانى كاسپ باقشا رايونى جالىپ 3 مىللىيارد 230 مىللىيون يۇان ۋنىم قۇىنىن ورىندادى، سايبەسى مەزگىلدەگىدەن 23% ارتتى؛ يىپىل 1 ـ ايدان 6 ـ ايعا دەيىن، باقشا رايونى جالىپ 2 مىللىيارد 335 مىللىيون يۇان ۋنىسىم قۇنىىن ورىندادى، سايبەسى ۋونىىن ورىندادى، سايبەسى مەزگىلدەگىدەن 7.3% ارتتى۔ باقشا رايونى 14 مىڭنان استام ادامدى ورنىقتى جۇمىستاند۔ دىردى، مۇنىڭ نىشىندە كەدەي وتباسىنان 2517 ادام بار۔

لى حايلىڭ مىننالاردى بىلىدىردى: كە۔ لەسى قادامدا، “جەلىلىەس قىزمەت وتەۋدى” تىياناقتاندىرىۇدىڭ بايىاندى قىزمەت مەحايىز۔ مىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىرىپ، نە تىلەقتى بولسا دا ورىنداپ، ەشارسەدەن الاڭخاتپاي،

شىن نىيەتمەن، شىن كوڭلىمەن كاسپورنىدـ نىڭ ۋس جۇزىندىك ماسەلىسىن شەشۇگە كوهەكتەسىپ، كاسپورنىدى اناعۇرلىم مول تابىسى سەزىمىنە كەنەلتەمىز۔

باقشا رايونىندا قىزمەت سىتىپ، تۇرمىسى بارىغان سايبىن جاقساردى

باقشا رايونىنىڭ كىيم ـ كەشەك ۋوندىد۔ رىس سەھىىندا، ماشىنا ۋنى تولاسسىز ەستە۔ لىپ تۇر، قىزمەتكەرلەر وزدەرىنىڭ قىزمەت ورىنىدا ۋارتىپتى تۇردە قارىبالاس جۇمىس سىتەۋدە۔

”وسى ارادا قىزمەت سىتتەپ، تەخنىكا ۇيرەنىىپ، باسقارۇدى ۇقتىم، ماحابباتقا دا بولىەندىم“، ـ دەدى 25 جاستاعى يىلىحام تۇرعۇن ماقتانىشىپەن۔

” اي سايبىن 2700 يۇان ەڭبەكاقى الامىىن، جۇبايىم 2500 يۇان الادى، بالام باقشا رايونى ماڭىنداعى مەكتەپتە وقىدى“، ـ دەدى 39 جاستاعى ۋمۇتالىپ يولداش اسەر۔ لەنىپ، ”وسىنىڭ بارلىعى پارتىيانىڭ ابزال ساياساتىنىڭ بىزگە سىيلاغانى“۔

مۇتالىپ ۋوزىنىڭ 5 مۇ ەگىسىنىك جەرىن ۋىرى ەگىشىى وتباسىنا اينالىمعا بەرىپ، اىەلى مەن ۇل ـ قىزىن رەتسىپ، باقشا رايونىنداعى جاتاق عىيماراتىنا كوشپ كىرىپتى۔

بارلىق ادام ارمانعا قۇلاش سەرمەۋىش۔ لەر، 24 جاستاعى ابىرگۇل امەت تە وسىلار۔ دىڭ ۋىرى۔ “اي سايبىن 2500 يۇان ەڭبەك۔ قى بەردەدى، باقشا رايونى تاغى تەگىن تاماق، جاتاقپەن قامدايدى۔ مەن ەڭبەكاقىمـ دى كۇندەلىكتى تۇرمىسقا جۇمساۋدان تىس، قالغانىن تۇگەلدەي اكه ـ شەشەمنىڭ اماناتقا قويۇننا بەرمەن، بولاشاقتا قالادان ۋىى الپ وتباسى قۇرامىن“، ـ دەدى ابىرگۇل نىق سەنىمىمەن۔

جاڭاۋشار اۋدانى ەڭبەك شوغىرلانىغان كاسپ باقشاسى العاش قۇرىلغان كەزدە، اۋداندىق پارتكوم مەن اۋداندىق ۇكىمەت قىزمەتكەرلەردىڭ جوعارى ساپالى جۇمىس۔ تانۇىن تۇققا تەۋگە تاباندى بولپ، بىيىك تۇرعىدا ورنىن بەلگىلەپ، دالەھ ـ ۋمال كۇش شىعارىپ، جۇمىس سىتەۋ قىزمەت وتەۋ رايونى، قونىستانۇ تۇرمىس رايونى جانە ۋندىردىس جۇمىستانۇ رايونىن جوبالا۔ دى. قازىر 9 ولشەمدى زاۋۇد ۋىيى پايدا۔ لانۇعا بەرىلدى، 4 جۇمىشىى ـ قىزمەتكەر۔ لەر جاتاق عىيماراتى، 13 جۇمىشىى ـ قىزمەت كەرلەر تۇرىغىندار عىيماراتى، سونداي ـ اق جۇمىشىى ـ قىزمەتكەرلەر اسحاناسى، كىر جوۋ ۋىيى، زال جانە ۋورت ۋسوندىرۇ ـ ورتتەن ساقتانۇ ورتالىعى، رەن بازار، شىپ۔ پاچانا، فۇتبول الاڭى، بالاباقشا جانە جاتاق۔ تى باستاۋىش مەكتەپ سىياقتى قۇرىلغىلار سالىندى۔

باقشا رايونىندا قىزمەت سىتتەپ، تۇر۔ مىسىم بارىغان سايبىن جاقساردى، كەزىندە كەدەيلىكنىڭ كەسىرىنەن قول جەتىبەس “ارماننىڭ” قازىر بارلىعى جۇزەگە اسۇى مۇمكىن۔

وسى جاستاردىڭ ۋوز “ارماندارىن” جۇزەگە اسرۇننا كوهەكتەسۇ ۋۇشىن، باقشا رايونىن باسقارۇ كومىتەتتى شەبەرلىك، مەملە۔ كەتتە بىر تۇتاس قولدانلانتىن ۋتىل سىياقتە۔ ارلارعا باۋلۇدى ۇيىمداستىرىپ ورىستەتىپ، قىزمەتكەرلەردىڭ ساياسىن جوعارىلاتتى۔ قازىر قىزمەتكەرلەر ساپاسىنىڭ جوعا۔ رىلاۋىنا بايالىنىستى، كاسپورىن تىيجاراتىنىڭ وزىندىك قۇنى، ونىمەدىرىنىڭ جارامسىز بولۇ سالىستىرماسى تومەندەپ، ەڭبەكاقىلا۔ رى دا سايبەكىستى جوعارىلادى، قىزمەتكەر۔ لەر دە مۇنىڭ پايداىسىن كورىپ، “ماغان ۇيرەت” دەگەننەن بىرتىندەپ “مەن ۇيرە۔ نەمىن” دەگەنگە وزگەردى۔

“قازىر 2 ـ مەزگىلدەگى 6 جۇمىشىى ـ قىزمەتكەرلەر تۇرىغىندار عىيماراتى سالىندى ۋارى اشەكەيلەنىپ بولدى، باقشا رايونىندا جۇمىستانىپ، باقشا رايونىندا تۇرمىس كە۔ شىرگەن جاستازدىڭ ەرتەڭگى تۇرمىسى انا۔ غۇرلىم نۇرلى بولادى“، ـ دەدى لى حايلىڭ تولق سەنىمىمەن۔

(باسى 1 ـ بەتتە)

جۇك ۋتۇسىرۇدى ۇيىمداستىرۇدى ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، كاسپورنىدار۔ دىڭ ۋوندىرىسى قۇاننىن دالەھ ـ ۋمال يىگەرىپ، جولى جەلىسىن پايدالانۇ، جۇك ۋتۇسىرۇدى ۇيىمداستىرۇ، كە۔ زەكشى پويەزداردى جىكتەۋ سىياقتى بۇنىدارداعى ماسەلەلەردى اۋقىمعا قاراي رەتتەپ جانە دەر كەزىندە شەشىپ، پويەز اينالىمىن تەزدەتتى۔

شىنجىياڭ تەمىر جولى تاراۋى تاسىممالدى بازاردى توغرىەكتەيى وتىرىپ اينالسى جاساتۇعا تاباندى بولپ، سىرتانەگىيالىق قارىيدارلارمەن جانە ۋەئۇيندى قارىيدارلارمەن سەل۔ بەستىكتى كۇشەيتىپ، 53 كاسپورنىدا قارىيدار ۋاكىلىن تۇرغىزىپ، تۇيىندە تۇرپ قىزمەت وتەپ، زاتتاردىڭ بە۔ كەتتەن كىرىپ ـ شىقۇى، قىسقا تاسە۔ مال ورنالاستىرۇ، تەمىر جولى تاسىمالي

سىياقتى سىتسەردى سايبەكتىستىرىپ جاقسى سىتتەپ، جۇك تىەۋدىڭ بىر كى۔ لىسىسىزدىگىنە كەپىلدىك ەتتى۔ نلگە۔ رىندى ـ كەيىندى قاشقار، كۇيتۇن قاتارلى كوپ بەكتەت تۇينىدەرىندە ماقتا جونەلتۇ جۇمىسىن ورىستەتىپ، دىشىكى وڭىرلەردەگى ماقتا توقمىاشد۔ لىق كاسپورنىدارنىڭ جۇمىستى، ۋندىردىستى قالىپنا كەلتىرۇدەگى شىكىزات قامداۋىن قامتاماسىز ەتتى؛ كومىر قاتارلى مول زات تاسىمالنىنىڭ ەركەشەلىگىمەن ۇشتاستىرىپ، اشق توبەلى ۋاگوندى اينالھالى كەزەكشى پويەزدارىن مولنىان جۇرگىزىپ، پويەز قاينارىمەن قامداۋدى قامتاما۔ سىز ەتىپ، جۇك تىيەۋ مەن جۇك ۋتۇسىرۇدى ۇلاسپالى ۇيىمداستىرۇ۔ دى جاقسى سىتتەپ، جۇك تىيەۋ ـ ۋتۇسىرۇ ەكى باسىنداعى بەكەتتەر۔

مامەتالي اسحانا اشپى ساۋداسىن شالىقتىپ، تۇرمىسىن بايىتتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

سونى ايتتى دا جۇگرە باسىپ اس ۇيگە كىرىپ، اسپازدان: “كومەك قاچەت پە”۔ دەپ سۇرادى، تىنىم الـ مايتىنى تۇرىنەن بىلىنىپ تۇر۔

ۋار كۇنى اققشا تاۋىپ جىانقانما قاتتى قۇۋانمىن

بىلىنىز 2 ـ ايدا مامەتالي قاراا۔ قاش اۋدانىىنداعى كاسپىنىك شەبەر۔ لىككە تاريپىلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىسقانىان كەيىن، بىر اسحانا اشىام دەگەن ويدا بولدى۔ ۇيلەرىند۔ دە كوشەگە قاراعان بىر دۇكەندىك ۋيى بار ەدى، ماڭاينىدا ارلىى ـ بەرلى قايشالىسقان جۇرگىنىشلەر، اۋد۔ توكولىك وتە كوپ بولاتىن۔ اكەسىد۔ نىڭ دەم بەرۇى مەن قولداۋىنىدا، مامەتالي دۇكەندىك ۇيىدى قايتادان اشەكەيلەتىپ، توغازنىقتىش، ۇستەل ـ ورىندىق، زازارسىزدانىدرۇ شكابى سىپاقتىلاردى ساتىپ الدى۔ 9 ـ ايدا مامەتاليـ دىڭ اسحاناسى اشىلدى، ورنى جاقسى بولغاندىقتان، باستانبىندا اق ساۋدادسـ

ى رەركەشە كۇسەت بولدى۔

ۋار كۇنى مامەتالي تاڭ بوزىنان اسحاناسىنا كەلىپ تازالىق سىتتەپ، ۇستەل ـ ورىندىقتاردى سۇرتەدى، ەسك الدىنداعى جولدى دا تاپ ـ تازا سىپىرىپ قوياىدى۔ اسحانادا پالاۋ، لاعمان، گانبييان چاۋمىيان، تاغى دا توورە تاباق ەت، توورە تاباق تاۋىق ەتى، تۇدوۋسىر سىياقتى ۋتۇرلى ۋتۇستى قۇيرماشتار شىعارىلادى۔ ما۔ مەتالي بۇرىن دا اسحانا اشقان، وندا تەك پالاۋ عانا ساتاننىن۔ وسى جولى ول توغرىەگىندەگى تۇتىشۇى قاۋىم۔ نىڭ قاچەتىنە قاراي كوپتەگەن تاعام ۋتۇرىن مولايىتتى، مىسالى، وقۇشلارعا ارناىلغان تاۋسان مىقان ارزان دا مول؛ تاغى دا خوڭشاۋ نىرۇۋ پىيدايمىيان، قاز ەتى پىيدايمىيانى سىياقتى رەركەشە قۇير۔ ماشتار كەلىدى ـ كەتپەدى شوڧەرلەر۔ دىڭ، جۇرگىنىشلەردىڭ قارسى ۇلۇنىا يە بولدى۔ اسحانادا تاغى تاڭغى اس ساتەد۔ لادى ەكەن۔ مامەتالي رەتمەمەن كەلىپ تاڭغى اس شەتىندەردىڭ قا۔ راسى رەركەشە مول ەكەندىگىن ايتتى۔ ساۋداسى بارىغان سايبىن كۇسەتدەتەنگەندىكىنن، مامەتالي مەن ايەلى ەكەۋى جەتسە الماي، 2 ادام جالداپ لىپ، بىرەۋىن لاعمان سوزۇعا، ەندى بىرەۋىن قارىيدارلارعا قىزمەت وتەۋگە جاۋاپتاندىردى۔ “ساۋدامىز كۇسەت كەزىندە، كۇنىنە 3000 يۇان تابامىز“۔ مامەتالي قۇا۔ نىشتى تۇردە تىلىشىگە: “جاپالىسى عوي جاپالى، بىراق ۋار كۇنى اققشا تابۇ وتە قۇانىشتى ۋسى!“، دەدى۔

دىڭ جۇمىس قىسىمىن جەڭىلدەتىپ، بىر كەلكى تاىۋدى جۇزەگە اسردى؛ كوپ بەكتەت تۇينىدەرىن اشۇدىڭ ۋىيەمدى ورايىن مىقتاپ يىگەرەپ، قارىيدارلارمەن بەلسەندىلىكپەن ۇشتا۔ سپ، پويەزداردى الدىن الا سەپتەپ، كومىر، مەتال، كەن رۇداسى تاسە۔ مال كەزەكشى پويەزدارىن جۇرگىزۇ۔ دى ۇيىمداستىرىپ، تاسىمال ارزانىسىن كەڭەيتتى۔ الدىڭغى جارتى جىلدا، شىنجىياڭ تەمىر جولى 41 مىللىيون 616 مىڭ 400 توننا كومىر جونەلتىپ، سايبەسى مەزگىلدەگىدەن %24 ارتتى؛ 7 مىللىيون 782 مىڭ توننا كەن رۇداسىن جونەلتىپ، سايبەسى مەزگىلدەگىدەن %45 ارتتىسى؛ 2 مىللىيون 437 مىڭ 700 توننا ماقتا جونەلتىپ، سايبەسى مەزگىلدەگىدەن %102 ارتتى۔

ئاڭشا ساباق بەرۇ ۋتاسلى مامەتالي۔ دى بۇل اراما تەز ارادا باۋراپ الدى۔ ساباق وقىغاننان كەيىن بارىپ ول بۇرىن ۋوزىنىڭ “توتەنشە قىيسىندى قاعيدا” دەپ جۇرگەن نار۔ سەلەرىنىڭ، ۋسى جۇزىندە، ۇشقارى يدەيانىڭ كەسپاىتى ەكەندىگىن بىر۔ تىتىندەپ ايقىن تانىندى۔ بۇرىنىعى ۋسى ـ ارەكەتتەرى اققىلعا سىمپايتىن، سول بەتى كەتە بەرسە قۇردىديعا قۇلاۋى مۇمكىن ەدى۔

دۇرسى پەن بۇرمىستى ايقىن پا۔ رىقتايتىن بولغان مامەتالي باۋلۇ ورتا۔ لىغىنداعى ۇيرەنۇ ـ تۇرمىسىن توتەد۔ شە قادىردەدى۔ ول اسپازدىق كلاسىدە پويەز يىناۋدان سىرت، ۇنەمى دوستا۔ رىمەن باس قوسۇلاردا بولدى۔ بىر جولى دوستارىمەن باس قوسقان كەزدە، مامەتالي بىرسەشە قۇمرا ميبىنرالدى سۇ ساتىپ اكەلىپ كويىشلىككە بەرەدى، الايدا بىر دوستى: بۇل سۇدىڭ مۇسىلمانشا دەگەن بەلگىسى جوق ەكەن، شۇڭە بولمايدى، دەيدى۔ سودان كەيىن ول قايدا جۇرسە دە نەنىڭ “مۇسلىمانشا جانشا”، نەنىڭ “مۇسلىمانشا مەمس” ەكەندىگىنە نازار اۋدارا باستايدى۔ مەيلى قانداي تاعام بولسىن، مۇسلىمانشا دەگەن بەلگىسى جوق بولسا بولمايتى، مۇلدە تاتاپايتىن بولدى۔ مىستىق تۇتىشۇ بۇيىمدارىن دا مۇسلىمانشا مەمس ەكەن دەپ شىعا كەلەتتىن بولادى۔ بىر جولى مامەتاليدىڭ شەشەسى وعان بىر جاڭا ستاكان ساتىپ اكەلەدى، ول ھۇنى مۇسىلماندا شا مەمس دەپ سول جەردە لاقتەد۔ رىپ جىبەرەدى، نزالانغان شەشەسى قامىغىپ جىلايدى۔

بۇل عانا مەمس، مامەتالي تاغى يىتتەرىنەتتە ۇشقارى يدەييانى ۋمىزدايدى۔ تىن ساپىتتىردى قارايتىن ۋارى يىتتەر۔ نەتتە تاراتىلغان ۇشقارى يدەييانى تۋتەنشە قۇپتايىتىن بولادى۔ ول تەمەگى شەكپەيتىن، اراق نىشپەيتىن بولا باسەتپايدى، ايبەلىنىڭ سىرتقا شىغىسىپ جۇمىس سىتەۋىنە، ادەمى كىيىمەدەر۔ دى كىۇننە جول قويمايىدى۔ اكە ـ شەشەسى مەن ايەلى نىڭ ۋسى ـ ارەكەتتىنن قاتتى الاڭداپ، تالاي رەت اقىل ايتىسا دا ۋنىمى بولمايدى۔ اقىدە رىندا تاغى دا قىستاق كادرلارى كۋمەكتەسىپ، مامەتاليىدى قارقاش اۋدا۔ نىنداعى كاسپىنىتك شەبەرلىككە تارىپىە۔ لەۋ ـ باۋلۇ ورتالىغىنا بارىپ ۇيرەنۇ۔ گە كوندىرىدەدى۔

باۋلۇ ورتالىغىندا ۋار كۇنى ورىستەتەلتىنن مەملەكەتتە بىر تۇتاس قولدانلانتىن ۋتىل ـ جازۇ، زاڭ بىلمىدەرى جانە كاسپىنىك شە۔ بەرلىك ۇيرەنۇى مامەتالي ۋۇشىن شت جاڭا بىر ەسك اشپ بەرگەدەى بولدى۔ جۇبەلى جۇمىس پەن دەمالسى، مول ۇيرەنۇ ھازىمۇنى، جا۔ بارحابا ادەمى اللتىن سىرعا تاعىپ لىپتى، بۇل مامەتاليىدىڭ نياۋادا وعان ساتىپ اپىرگەن تۇعان كۇن تارتۇى ەكەن۔ “ول ھۇنى ۇسىنغاندا، قايران قالىدىم ۋارى ايرىققىشا قۇاندىم“۔ دەدى مەمىس ەكەن۔ “نىسىم دىشىكى توتەنشە كۇسەت بولپ جاتىر، ول ’شىنجياڭ تاغامدارى دىشىكى وڭىرلەر۔ دە قىزۇ قارسى الىنادى’ دەيدى، جە۔ تەرىلك اققشا تاۋىپ، مەن دە دىشىكى وڭىرلەرگە بارىپ اسحانا اشپاقىشىمىن“، بۇل سوزدەردى مامەتالي مول سەنىمەن ايتتى۔ ايەلى مارحابا دا بىر جاعەن: نان: “ونىڭ وپىن قاتتى قۇپتايىمىن، ول قازىر نە سىتەسە دە مەنەن پىكىر سۇ۔ رپايدى“، ـ دەدى۔

مارحابا ادەمى اللتىن سىرعا تاعىپ لىپتى، بۇل مامەتاليىدىڭ نياۋادا وعان ساتىپ اپىرگەن تۇعان كۇن تارتۇى ەكەن۔ “ول ھۇنى ۇسىنغاندا، قايران قالىدىم ۋارى ايرىققىشا قۇاندىم“۔ دەدى مارجابا ۋسال قىمىسىنا۔ “ەرلى ـ زاپىيتىنلار بىر ـ بىردەنە كوڭىل ېبولۇى كەرەك، تاماشا تۇرمىسقا ەكەۋمىز بىرگە قۇلىشىغاندا عانا جەتە الامىز“، ـ دەدى مامەتالي كۇلە سوبىلەپ۔